

zaaknummer 2014 W 1275(2)

23 juni 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. R.J.M.M. de Bont.

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens haar leven lid van de Zusters Franciscanessen van Dongen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 september 2014.

Op 2 oktober 2014 heeft zuster [naam] namens de congregatie gereageerd op het klaagschrift. Kort samengevat inhoudende dat zij niet in staat is om op de klacht van klaagster te reageren, omdat niet duidelijk is tegen wie de klacht zich richt.

Op 8 oktober 2014 heeft de juridisch adviseur van klaagster een aantal namen van zusters genoemd en tevens verzocht om een fotoconfrontatie. Het verzoek om een fotoconfrontatie heeft de juridisch adviseur bij brief van 15 april 2015 herhaald.

Zuster [naam] heeft in haar brief van 12 mei 2015 laten weten niet aan het verzoek van de juridisch adviseur te kunnen voldoen, omdat er geen foto's aanwezig zijn uit de periode waarover klaagster klaagt.

Op 3 februari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen vergezeld van haar nichtje [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. R.J.M.M. de Bont.

Namens de congregatie zijn verschenen zuster [naam] en zuster [naam].

Na de zitting heeft de voorzitter van de Klachtencommissie, op grond van artikel 17 juncto artikel 12 van de Procedure, aan de bijzondere griffier van de Klachtencommissie verzocht een onderzoek in te stellen naar -onder meer- de vraag of zuster [naam] en/of zuster [naam] op het pensioonaat werkzaam waren in de periode 1958-1960.

Op 15 maart 2016 is bij de griffie het rapport van de bijzondere griffier binnengekomen.

Van de zijde van klaagster is op het rapport van de bijzondere griffier gereageerd. Vervolgens is door zuster [naam] een reactie ingestuurd.

2. De identiteit van de aangeklaagde

2.1. Uit het onderzoek van de bijzonder griffier volgt dat zuster [naam] en zuster [naam] in het pensioonaat werkzaam waren in de periode dat klaagster daar verbleef. Zuster [naam] was de vaste verzorgster van de kleintjes/lagere school leerlingen. Tot de taken van de vaste verzorgster hoorde onder meer het douchen van de kinderen.

Tijdens een fotoconfrontatie heeft klaagster de persoon over wie zij klaagde herkend. De persoon op deze foto was zuster [naam].

Gelet hierop en op de in het rapport van de bijzondere griffier vermelde omstandigheid die de herkenning bij klaagster tot gevolg had, alsmede de reactie van de congregatie op het rapport is de Klachtencommissie van oordeel dat zuster [naam] als aangeklaagde aangemerkt dient te worden.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

3.1. Klaagster komt uit een katholiek gezin met vier kinderen. De ouders van klaagster hadden een [bedrijf]. Vanwege de zaak, moesten de kinderen naar de kostschool. Van 1958 tot 1960 zat klaagster op de kostschool geleid door de congregatie. Klaagster was toen 11 jaar oud. Klaagster had erg veel last van heimwee en voelde zich erg afhankelijk van de nonnen. Aangeklaagde werkte in de kostschool.

Als klaagster moest douchen, moest zij altijd de deur open laten. Aangeklaagde kwam vervolgens binnen en kneep in de borstjes van klaagster, wat pijn deed. Dit deed zij onder het voorwendsel dat klaagster zich daar ook moest wassen. Ook wreef aangeklaagde over de schaamlippen en vagina van klaagster, wederom onder het mom dat klaagster zich daar moest wassen. Aangeklaagde ging niet met haar vinger(s) in de vagina van klaagster. De andere nonnen die in de kostschool werkten, deden dit alles niet als klaagster aan het douchen was.

Klaagster moest een keer in de week douchen. De hiervoor omschreven gebeurtenissen hebben ongeveer 70 keer plaatsgevonden, aldus klaagster.

Klaagster heeft destijds aan haar moeder verteld wat aangeklaagde deed, maar de moeder van klaagster wuifde dit weg als flauwekul. De ouders van klaagster hadden grote eerbied voor de geestelijken van de katholieke kerk.

3.2. Klaagster voelde zich erg vernederd door aangeklaagde. Als gevolg daarvan voelde klaagster zich onzeker, bang en schaamde zij zich. Ook had klaagster last van schuldgevoelens. Een en ander werkte door in de relaties van klaagster. Wanneer toenadering tot haar werd gezocht, klapte klaagster dicht. Zij was bang om weer vernederd te worden. Een relatie voor het leven heeft klaagster hierdoor nooit aan kunnen gaan. De behoefte van klaagster aan een huwelijk en aan kinderen is hierdoor gefrustreerd. Klaagster heeft hier veel verdriet om gehad.

Klaagster probeert zich staande te houden door voor andere mensen te zorgen en voor hen een veilige en geborgen situatie te creëren. Die klaagster niet gehad heeft in de tijd dat zij in het pensioonaat verbleef.

3.3. Klaagster wenst erkenning te krijgen voor hetgeen haar destijds is aangedaan. Ook verzoekt zij dat de door haar geleden schade financieel vergoed wordt.

4. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Zuster [naam] heeft ter zitting verklaard dat zij het verschrikkelijk vindt dat klaagster met de door haar beschreven gebeurtenissen moet leven. Echter, in de beleving van de zuster is het ondenkbaar dat er een zuster was die de kinderen douchte. Er waren 38 douches die tegelijk in gebruik waren. Deze douches werden bediend door een of twee zusters. De kinderen moesten zich uitkleden en dan ging er een bel af. Vervolgens werd de kraan open gezet. Hierna was er een moment om in te zepen en vervolgens werd de kraan weer aangezet. Gelet op deze gang van zaken, was het meer voor-de-hand liggend dat de kinderen zichzelf wasten, aldus zuster [naam].

5. De beoordeling

5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure, nu er ter zake geen omstandigheden zijn gebleken die wijzen op een normale maatregel van hygiënische aard.

5.3. Er zijn ongeveer 58 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Een maal per week, gedurende anderhalf jaar, werd klaagster tijdens het douchen door aangeklaagde in haar borstjes geknepen. Ook wreef aangeklaagde over de schaamlippen en vagina van klaagster.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door een e-mail van de zus van klaagster, genaamd [naam]. Zij beschrijft een zuster genaamd [naam] (*de Klachtencommissie begrijpt [naam]*) van wie de kinderen de deur van de douchecabines open moesten laten, zodat zij de kinderen 'zogenaamd' kon controleren. Ook heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de schriftelijke verklaringen van de broer en een nichtje van klaagster, waaruit blijkt dat zij op de hoogte zijn van het seksueel misbruik waar klaagster het slachtoffer van is geworden in de periode dat zij op het pensionaat in [plaats] zat.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde.

5.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klaagster stond tot aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen haar geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Zusters Franciscanessen van Dongen de klacht geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 juni 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erfmeyer en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.